

MOLĖTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS 2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Molėtų rajono savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – viešoji biblioteka) yra Savivaldybės biudžetinė įstaiga, vykdanči bibliotekų veiklą, veikianti informacijos sklaidos, kultūros ir švietimo srityse. Viešoji biblioteka kaupia, tvarko ir saugo gyventojų poreikius tenkinanti universalų knygų, tęstinių spaudinių, periodinių leidinių, elektroninių ir kitų dokumentų fondą, teikia informacines, kultūrinės, edukacines paslaugas vartotojams, dalyvauja formuojant Lietuvos bibliotekų dokumentų fondą, kuriant bibliotekų informacijos sistemą. Įstaigos vadovė – direktorė, išsilavinimas – aukštasis universitetinis, vadybinė patirtis – 34 metai.

2021 metais bibliotekos tinkle – viešoji biblioteka ir 24 kaimo bibliotekos, iš kurių 4 sujungtos su kaimo bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekomis. Viešoji biblioteka 2021 metams buvo išsikėlusį šiuos veiklos uždavinius, kuriuos sėkmingai įgyvendino, prisitaikydama prie pasikeitusių darbo sąlygų karantino metu:

1. stiprinti bibliotekos kaip savišvietos institucijos vaidmenį, skatinant žmones tobulėti naudojantis įvairiais bibliotekose ištekliais;

2. plėtoti bendradarbiavimą tarp įvairių organizacijų ir bibliotekų, organizuojant sistemingus, tikslingus naujų informacinių paslaugų ir produktų kūrimo mokymus visuomenei ir bibliotekininkams;

3. dalyvauti projekte „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“, atnaujinti įrangą 8 kaimo bibliotekose ir ją sėkmingai naudoti gyventojų mokymams ir kitoms bibliotekų veikloms;

4. dalyvauti perkeliant bibliotekos teikiamas el. paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą;

5. pertvarkyti viešosios bibliotekos erdves vadovaujantis Architektūros laboratorijos „Meninės bibliotekos transformacijos“ pasiūlymais, sukurti patogias darbo vietas darbuotojams, naujus patyrimo būdus ir lankytojų poreikius išpildančius architektūrinius sprendimus.

Molėtų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2019-2021 metų rodikliai:

Eil. Nr.	Pavadinimas	2019 m.	2020 m.	2021 m.
1.	Darbuotojų skaičius	48	47	47
2.	Biudžeto lėšos (tūkst. eurų)	494,2	518,0	541,2
3.	Lėšos už teikiamas paslaugas (tūkst. eurų)	2,0	1,0	1,0
4.	Projektinės ir rėmėjų lėšos (tūkst. eurų)	18,2	79,0	35,0

5.	Renginių skaičius	1064	571	628
6.	Lankytojų skaičius (tūkst.)	145,6	97,9	111,61

Molėtų viešoji biblioteka toliau dirbo sudėtingomis pandemijos sąlygomis, ieškojo ir atrado būdus kaip vykdyti savo misiją. Išlaikė tai, kas sukurta ir sprendė šiandienos aktualius uždavinius, svarbius rajono gyventojams, tobulino teikiamas fizines kultūros, informacijos ir švietimo paslaugas ir derino jas prie nuotolinės aplinkos. Per 2021 metus rajono bibliotekose apsilankė 111 611 (2020 m. – 97 958) lankytojai, suorganizuota 628 įvairios formos ir pobūdžio renginiai, su partneriais įvykdyta 10 projektų, programų. Iš jų – 136 virtualūs renginiai. Bibliotekos svetainėje ir socialinių tinklų renginiuose skaičiuoti 43 958 virtualūs apsilankymai.

Pavasariį į bibliotekos skaityklas grįžtant lankytojams, Molėtų viešoji biblioteka galėjo džiaugtis naujomis skaitytojams geriau pritaikytomis erdvėmis visuose bibliotekos skyriuose. Informacijos skaitykloje išskirta atskira erdvė skaitmeninėms dirbtuvėms. Čia galima rasti įvairios kompiuterinės technikos, skirtos darbui su 3D spausdintuvu, profesionaliam nuotraukų apdorojimui, muzikos kūrimui, robotikos užsiėmimams ir t. t. Metų pabaigoje įkurta ir virtualios realybės akinių zona. Vaikų literatūros skaitykloje atsirado laisvalaikio ir mokymosi erdvės įvairioms vaikų ir paauglių amžiaus grupėms pagal įvairius pomėgius ir interesus. Konferencijų salėje suformuota nauja erdvė bibliotekos lankytojų ramiam darbui, pavadinta „Bibliobiuru“. Kaip pakeisti ir geriau pritaikyti bibliotekos erdves bendruomenei, bibliotekininkai išmoko iš praėjusį rudenį mūsų bibliotekoje veikusios Architektūros laboratorijos „Meninės bibliotekos transformacijos“ (ARCHLAB) dalyvių – profesionalių architektų.

Nenutrūkstamai toliau buvo vykdyta pagrindinė bibliotekos misija – dalintis knyga. 2021 metais rajono bibliotekos išdavė net 124 231 (2020 m. – 117 578) fiz. vnt. dokumentų. Pastaraisiais metais knyga daug kam tapo stiprybės ir paguodos šaltiniu, leidusiu keliauti žodžių keliais į tolimus kraštus, į negirdėtas pasakas, istorijas ar naujų žinių aruodus.

2021 metais Molėtų SVB tinklo bibliotekos sukauptė 9899 fiz. vnt. dokumentų fondą už 40970,99 Eur. Paramos (dovanos) gauta 2323 fiz. vnt. knygų, kurios įvertintos 10887,6 Eur.

Rugsėjo mėnesį Molėtų viešojoje bibliotekoje šurmuliavo ilgai lauktas, po karantino grįžęs tradicinis renginys – Mažoji knygų mugė. Bibliotekininkai ir skaitytojai džiaugėsi, kad po ilgos pertraukos vėl galėjo susirinkti ir pasidžiaugti knygomis drauge. Mugėje dalyvavo ir savo knygas molėtiškiams pristatė virš 10 įvairių leidyklų iš visos Lietuvos, vyko literatūriniai susitikimai, naujų knygų pristatymai.

Po ilgos pertraukos Molėtuose vėl aidėjo „Poezijos pavasario 2021“ šauklių – Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatų – poeto, tarptautinės rašytojų rezidencijų programos „Parašyta Molėtų krašte“ (writing@Moletai) dalyvio Vlado Braziūno ir džiazo muzikanto Petro

Vyšniausko žodžiai bei melodijos. Į Molėtų viešąją biblioteką jie atvažiavo su programa „...ir skrieja baltas ežeras“.

Gavus dalinį finansavimą iš Lietuvos kultūros tarybos, įgyvendinta „Tarptautinė rašytojų rezidencijų programa „Parašyta Molėtų krašte“ (<https://moletai.rvb.lt/category/parasyta-moletu-kraste/>). 14 Lietuvos ir 1 užsienio (JAV) rašytojams suteikta galimybė gyventi ir kurti Molėtų krašte. Įvyko 19 susitikimų (tarp jų ir virtualių) su rašytojų rezidencijų dalyviais, praturtintas kultūrinis, literatūrinis Molėtų krašto gyvenimas. Išleista garso knyga, kurioje 2021 metais Molėtų krašte kūrę autoriai – poetai, prozininkai, eseistai, vertėjai ir mokslininkai – ne tik dalinasi savo įžvalgomis ir kūryba, bet ir praveria kūrybinės virtuvės duris. Molėtų rajono vietovių vardai, istorija ir šiandiena atsirado reziduojančių autorių tekstuose. Užmezgti ryšiai, sutarta dėl būsimų bendrų literatūrinių ir skaitymo skatinimo projektų.

Vykdamas projektą „Virtuali filosofijos skaitykla“ (<https://moletai.rvb.lt/2021/12/01/moletu-bibliotekos-filosofijos-skaitykla-atvira-visiems/>), sukurta skaitytojų poreikius atitinkanti virtuali edukacijos paslauga, kuriai netrukdo dėl pandemijos įvesti apribojimai. Įvyko 12 „Virtualios Filosofijos skaityklos“ susitikimų Zoom platformoje, 4 profesionalių filosofų paskaitos visuomenėi. Skaitant ir analizuojant bibliotekose esančius filosofinius tekstus, skaitytojai paskatinti ugdyti kritinį mąstymą. Šia edukacijos paslauga biblioteka prisidėjo prie informacinės visuomenės kūrimo. Biblioteka stiprina savo kaip atviros besimokančiųjų bendruomenės vaidmenį, bibliotekininkai įgijo daugiau patirties organizuojant švietėjiško turinio renginius naudojant bibliotekos fondus. Virtuali skaitykla sumažino atskirtį sudarydama galimybę dalyvauti ir betarpiškai su profesionaliais filosofais bendrauti visiems, nepriklausomai nuo išsilavinimo, gyvenamosios vietos, amžiaus ar įsitikinimų.

Toliau vykdytas projektas „Kartų namai Molėtuose“, kurio tikslas – mažinti nedarbą Molėtų mieste, skatinant užimtumą ir verslumą, pagerinti Molėtų miesto bendruomenės narių gyvenimo kokybę.

Biblioteka pristatė naują paslaugą – edukacines programas 4–12 metų vaikams „Sensoriniai skaitymai“, pritaikytas autizmo spektro sutrikimą arba kalbos ir komunikacijos sunkumų turintiems edukacijų dalyviams. Bibliotekoje sukurta autizmui draugiška ir saugi aplinka, biblioteka pažymėta spalvotu ženklu „Biblioteka visiems“ (<https://moletai.rvb.lt/2020/11/16/biblioteka-atvira-visiems/>).

2021 metais tęsiamas LR Kultūros ministerijos ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos įgyvendinamas projektas „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“, kuriame aktyviai dalyvavo biblioteka. Gavus naują modernią kompiuterinę įrangą viešojoje ir kaimo bibliotekose sėkmingai vyko skaitmeninio raštingumo mokymai pagal projektą „Prisijungusi Lietuva“. 2021 metais skaitmeninio raštingumo ir kituose mokymuose dalyvavo 723 žmonės.

Metų pabaigoje startavo nacionalinis ankstyvojo skaitymo projektas „Knygų startas“, kuriame dalyvavo ir Molėtų biblioteka. Nacionalinės bibliotekos skaitymo specialistų parengti patarimai tėvams, kaip skaityti su vaiku, spalvingi skirtukai ir pirmasis skaitytojo pažymėjimas. Visos šios priemonės pateikiamos specialioje „Knygų starto“ kuprinėlėje. 2021 metais kūdikių susilaukusios mūsų rajono šeimos galėjo gauti šiuos lauknešėlius ir juos atsiimti mūsų bibliotekoje.

Kartu su Elektronikos platintojų asociacija (EPA) edukuodami šalies visuomenę, puoselėdami aplinkosaugą ir atsakingą atliekų rūšiavimą, biblioteka kvietė rajono gyventojus dalyvauti aplinkosauginiame projekte „Atsakingas skaitytojas“. Susumavus 2021 metų rugpjūčio–gruodžio mėn. rodiklius, paaiškėjo, kad Molėtų biblioteka II etape surinko 825 kg elektronikos atliekų ir pateko į aktyviausių dalyvių tarpą ir pelnė konkurso prizą – dovanų čekį.

Viešoji ir kaimo bibliotekos organizavo Nacionalinės bibliotekų ir Šiaurės šalių bibliotekų savaitių renginius, dalyvavo akcijose: Saugesnio interneto savaitėje, Skaitmeninėje savaitėje, vasaros akcijoje „Skaitymo iššūkis“. Didelio bendruomenės dėmesio sulaukė žaidimas gyvai „Auksinis protas“. Molėtų bibliotekoje II etape kiekvieną antradienio vakarą „kovodavo“ po 6-8 komandas. Kaimo bibliotekininkės aktyviai rengė ir įgyvendino projektus kartu su bendruomenėmis, seniūnijomis ir kitomis įstaigomis, burė savo bendruomenės bendroms veikloms.

2021 metais viešojoje ir visose kaimo bibliotekose veikė viešieji interneto prieigos taškai. Lankytojai miesto ir kaimo bibliotekose bei iš savo asmeninių kompiuterių galėjo nemokamai naudotis bibliotekos prenumeruojamomis duomenų bazėmis (EBSCO, INFOLEX ir kt.). Viena iš vartotojų aptarnavimo rūšių – nuolatinis bibliografinis informavimas ir konsultavimas, atsakant į vartotojų pateiktas užklausas. 2021 metais VB ir kaimo bibliotekose gauta 3523 užklaupos, iš jų: elektroninėmis priemonėmis – 1466 (2020 m. – 892).

Apie rajono bibliotekas spaudoje buvo išspausdinti 149 (2020 m. – 92) straipsniai. Skleisti informaciją apie biblioteką virtualioje erdvėje, ypač karantino metu, padėjo bibliotekos internetinė svetainė www.moletai.rvb.lt, bibliotekos paskyra socialiniame tinkle Facebook, kur 2021 metų pabaigoje skaičiuota 2093 (2020 m. – 1708) sekėjai, Instagram paskyra – 380 (2020 m. – 318) sekėjų.

2021 metais buvo tęsiamas kraštotyros informacijos rinkimas, istorinio kraštotyros rašytinio paveldo kaupimas ir sklaida. Viešojoje bibliotekoje saugomi 4 rankraščių fondai: poeto Remigijaus Gražio, kunigo Česlovo Kavaliausko, gydytojos, publicistės Teresės Tumėnaitės Paberalienės, kunigo Nikodemo Švogžlio Milžino. 2021 metais baigtas tvarkyti kunigo Nikodemo Švogžlio Milžino rankraštynas. Kraštotyros skaitykloje saugomi rankraštiniai dokumentai, didžiausią susidomėjimą kelianti krašto kultūros paveldo dalis, yra skaitmeninami. Suskaitmeninti dokumentai viešinami Molėtų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos svetainėje www.moletai.rvb.lt. Kiti suskaitmeninti vaizdai laikomi darbo kompiuteryje, Google diske. 2021 metais suskaitmenintas kunigo Česlovo Kavaliausko rankraštinis fondas: šeši objektai, 164 vaizdai.

Molėtų rajono literatų brolijos iniciatyva bibliotekose vyko literatūriniai susitikimai, pokalbiai su žymiais krašto literatais. 2021 metais biblioteka kartu su literatų brolija ir kraštiečiu istoriku G. Šeikiu vykdė projektą „Literatų kūrybinis sambūris“: parengė ir išleido kilnojamąją parodą „Tarpukario Alantos krašto kaimai ir žmonės“, kurioje 20 stendų eksponuojamos nuotraukos iš Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus archyvų.

2021 m. biblioteka aktyviai dalyvavo LNB vykdomame projekte, įgyvendinant Europos regioninės plėtros fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto finansuojamą projektą „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“: vykdė parengiamuosius darbus, testavo programos naujinimus, viešino informaciją vartotojams, dalyvavo mokymuose, konsultacijose. Projekto uždaviniai – modernizuoti LIBIS, perkelti LIBIS bibliotekų teikiamas el. paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą ir plėtoti portalą biblioteka.lt kuriant naujas ir modernizuojant esamas el. paslaugas.

Molėtų bibliotekininkai aktyviai dalyvavo įvairiuose konkursuose, kvalifikacinėse išvykose užsienio šalyse, rengė ir skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose. Lietuvos bibliotekininkų draugijos organizuoto konkurso „Laiškas bibliotekininkui“ I-ojo etapo nugalėtoja tapo Molėtų viešosios bibliotekos specialistė Jolanta Matkevičienė. Keturios bibliotekos specialistės bei Molėtų rajono mero pavaduotoja Vaida Saugūnienė kartu su specialistais iš Utenos, Ignalinos, Anykščių bei Visagino lankėsi moderniojoje Helsinkio (Suomija) Oodi bibliotekoje. Bibliotekos vyriausioji bibliotekininkė Austėja Jasaitienė buvo pakviesta pasidalinti savo įstaigos patirtimi dirbant karantino metu. Kovo 31 d. Kroatijos Rijekos miesto bibliotekos virtualaus darbo stebėjimo vizito Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje metu A. Jasaitienė skaitė pranešimą „The Availability of Library Services and Ensuring the Safety of Visitors During a Pandemic“ („Bibliotekos paslaugų prieinamumas ir lankytojų saugumo užtikrinimas pandemijos metu“).

Jau daugiau nei metus Molėtų viešoji biblioteka, kaip ir daugelis kitų įstaigų, dirbo neįprastomis pandemineis sąlygomis. Prieš du metus įvestas karantinas daugelį paliko nežinioje – kaip dirbsime toliau? Nepaisant pirminio šoko, bibliotekos darbuotojai ilgainiui prisitaikė prie naujų darbo sąlygų ir aplinkybių, atrado naujas darbo formas, naujas galimybes ir per praėjusius metus pasiekė puikių rezultatų. Karantino metu gyventojams ypatingai svarbios buvo knygos, tad biblioteka beveik visus metus stengėsi jas išduoti, naudojant tiek tiesioginį, tiek bekontaktį išdavimą. Dalis paslaugų perkelta į elektroninę erdvę. Didelio visuomenės susidomėjimo sulaukė virtualūs bibliotekos renginiai (virtualios parodos, knygų pristatymai, susitikimai su rašytojais, konkursai, projekto „Virtuali filosofijos skaitykla“ susitikimai, „Molinukės TV“). Išplėstas bibliotekos nuotolinių paslaugų spektras: knygų užsakymas ir rezervavimas, knygų išdavimo termino pratęsimas ir kt. Bendri bibliotekininkų bendruomenės sprendimai ir nuoširdus tarpusavio bendravimas padėjo išgyventi šį sunkų laikmetį

Uždaviniai 2021 metams:

1. skatinti skaitymą, literatūros pažinimą organizuojant literatūros veiklas vaikams, paaugliams, jaunimui, įgyvendinant tradicines bibliotekų programas, rengiant edukacinius kūrybiškumą skatinančius projektus ir renginius;
2. didinti bendruomenės narių prieinamumą prie formuojamo www.e.biblioteka portalo;
3. rinkti kraštui svarbią einamąją informaciją, rūpintis šios informacijos skaitmeninimu, atskleisti Lietuvai ir pasauliui Molėtų krašto kultūrinį identitetą virtualioje aplinkoje;
4. užtikrinti specialistų kvalifikaciją, jų dalyvavimą respublikos profesiniuose renginiuose, organizuojant profesinius susirinkimus, pristatant metodines rekomendacijas, atliekant tyrimus gyventojų paslaugų kokybės gerinimui.

Direktorė

Nijolė Stančikienė